

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Силабус навчальної дисципліни
«Основи рефлексотерапії»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4,0 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання. м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4-А, Спорткомплекс ОНМедУ 2 поверх.
Викладач(-і)	Юшковська Ольга Геннадіївна - завідувачка кафедри, д.м.н., професор. Плакід Олександр Леонідович - професор, д.м.н. Філоненко Олена В'ячеславівна – доцент, к.м.н. Кіціс Анна Геннадіївна - асистент кафедри Семененко Олег Валерійович - асистент кафедри Шахназарян Камо Едуардович - асистент кафедри
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Середовська Вікторія Юріївна, завуч кафедри 0672857552 Коростильова Ганна Юріївна, методист кафедри 0674881405 Радаєва Вікторія Володимирівна, лаборант кафедри, 0973824140, +380(48) 723-05-68, +380 (48) 728-50-30 E-mail: sportmed@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 15.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 12.00 кожної суботи Онлайн- консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно). Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – є складовою професійної підготовки майбутнього лікаря та надає можливість здобувачам не тільки засвоїти основні теоретичні аспекти рефлексотерапії, а й набути практичних навичок її використання в комплексному лікуванні на різних етапах патологічного процесу, а також реабілітації хворих.

Мета дисципліни: створення у здобувачів цілісного уявлення про основні теоретичні і методичні аспекти рефлексотерапії, а також набуття практичних навичок використання її в клінічних умовах, оволодіння простими способами проведення рефлексотерапії (точковий і сегментарний масаж, терморефлексотерапія, постізометрична релаксація м'язів тощо).

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Завдання навчальної дисципліни:

1. Здобути навички опитування та об'єктивного обстеження пацієнта, аналізувати клінічні прояви захворювання та формувати алгоритм застосування рефлексотерапії (пунктурної та мануальної)
2. Оволодіти простими засобами проведення рефлексотерапії (точковий і сегментарний масаж, терморефлексотерапія, постізометрична релаксація м'язів тощо)
3. Обґрунтовувати оптимальні параметри електростимуляції для проведення через шкірний покрив електронейростимуляції й електроміостимуляції.
4. Визначати особливості використання методів рефлексотерапії в різних медичних ситуаціях (перша медична допомога, лікування, реабілітація, профілактика).
5. Призначати методи рефлексотерапії в залежності від фази чи стадії патологічного процесу, індивідуальної реактивності.
6. Використовувати фахову лексику у практичній діяльності.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Сучасне трактування рефлексотерапії.
- Точки та мерідиани.
- Показання та протипоказання для рефлексотерапії.
- Методи проведення рефлексотерапії.
- Поняття про мікроakupунктурні системи.
- Показання та протипоказання для голковколювання та припікання.
- Основні компоненти пунктурної рефлексотерапії: прийом і момент дії.
- Методи проведення СВЧ-терапії, лазеротерії.
- Методи проведення Суджок-терапії.
- Методи проведення Акупунктурної аналгезії.
- Використання точкового масажу в неврології.

Вміти:

- Визначати основні показання та протипоказання до застосування рефлексотерапії.
- Проводити спеціальне клінічне обстеження хворих і обґрунтовувати можливість застосування необхідних методів рефлексотерапії.
- Визначати локалізацію точок акупунктури загальної та сегментарної дії.
- Проводити вибір і сполучення акупунктурних зон в залежності від наявних функціональних розладів у пацієнта.
- Вибирати ефективні параметри стимуляції акупунктурних зон для рефлекторного знеболювання.
- Визначати ключові поняття мануальної рефлексотерапії.
- Вибирати необхідні акупунктурні зони та володіти методикою пальцевого точкового масажу для надання першої медичної допомоги.
- Визначати показання та проводити процедури дистантної тепловпунктури.
- Призначати поверхневу багатоголкову акупунктуру в залежності від локалізації патологічного процесу.
- Вибирати ефективні параметри електростимуляції для проведення через шкірні електронейростимуляції й електроміостимуляції.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: бесіда, розповідь, пояснення, демонстрація, інструктаж, тренувальні вправи.

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Визначення рефлексотерапії, її роль і місце в сучасній медицині. Основні теоретичні та методичні аспекти сучасної немедикаментозної терапії та реабілітації. Саногенетичні процеси, їх складові частини (реституція, регенерація, компенсація, діяльність імунної системи, мікроциркуляція). Можливості впливу на них в клінічних умовах. Поняття про методи комплементарної (підсилюючої, доповнюючої) медицини. Роль рефлексотерапії як складової частини комплементарної медицини. Сучасне визначення рефлексотерапії, рефлексогенні зони. Специфіка пунктурної рефлексотерапії (ПРТ), визначення точок акупунктури (ТА), схема реакцій на голковколювання. Основні механізми дії акупунктурної терапії. Три основні компоненти ПРТ. Ключові показання до застосування ПРТ.

Тема 2. Основні компоненти пунктурної рефлексотерапії: місце дії, прийом і момент дії. Три основні компоненти ПРТ: місце дії. Властивості ТА. Акупунктурні шари. Способи пошуку ТА. Використання меридіанної системи. ТА загальної дії та їх функціональне значення. Три основні компоненти ПРТ: прийом дії (кількісні та якісні ознаки). Загальні принципи дозування подразнення в ПРТ. Три основні компоненти ПРТ: момент дії (часові параметри і урахування активності органів і систем). Меридіанна система як момент дії. Загальні протипоказання до ПРТ. Сегментарні ТА (терапевтичні ТА, Shu-пункти) та їх функціональне значення.

Тема 3. Визначення рефлексодіагностики та її систематизація. Визначення рефлексодіагностики та її систематизація (локальна, сегментарна, меридіанна, мікроакупунктурна). Організація вегетативної нервової системи. Клінічна оцінка спрямованості вегетативних проявів. Дослідження вегетативного тону, вегетативної реактивності та вегетативного забезпечення діяльності. Вісцеро-сенсорний феномен (зони Захар'їна-Геда).

Тема 4. Мікроакупунктурні системи. Сполучення акупунктурних зон. Сучасні уявлення про мікроакупунктурні системи (МАС) та їх властивості. Аурикулярна МАС, систематика її акупунктурних зон. Принципи вибору та сполучання ТА в ПРТ. Корпоральні точки загальної дії, сегментарні та локальні, можливості їх поєднання з мікроакупунктурними точками. Формування оптимальних композицій ТА в залежності від наявних функціональних розладів у хворих різного профілю.

Тема 5. Принципи рефлекторного знеболювання. Принципи рефлекторного знеболювання. Поняття про ноцицептивну та антиноцицептивну системи. Ендогенні опіоїди (локалізація, функції, особливості дії). Рефлексотерапія як засіб першої медичної допомоги. Рефлексотерапія в комплексних заходах при больових синдромах. Протибольові параметри стимуляції акупунктурних зон. Методика проведення акупунктурної аналгезії.

Тема 6. Загальні положення мануальної рефлексотерапії. Акупресура. Локальна баротерапія. Мануальна терапія і сфера її застосування, види біомеханічних порушень. Лікувальні ефекти мануальної терапії. Особливості мануальної діагностики, поняття про анатомічний і функціональний бар'єри. Найважливіші методики мануальної терапії. Визначення акупресури і її види. Механізми лікувальної дії точкового масажу. Переваги і обмеження акупресури. Методики акупресури. Просте пальцеве натискування. ТА, які найчастіше використовуються при акупресурі. Локальна баротерапія, її лікувальні ефекти і способи застосування.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Тема 7. Поверхнева багатоголкова акупунктура. Терморефлексотерапія. Поверхнева багатоголкова акупунктура (ПБА), види, механізми лікувальної дії, покази і протипокази. Методики проведення ПБА. Дозування подразнення при ПБА. Зони стимуляції в ПБА. Термічні лікувальні чинники в рефлексотерапії. Температурна чутливість, теплові та холодкові термореакції, лікувальні ефекти терморефлексотерапії. Методики проведення теплопунктури. Загальні покази до її застосування. Локальна кріотерапія.

Тема 8. Електрорефлексотерапія: черезшкірна електронейростимуляція (ЧЕНС). Електроміостимуляція. Лазеротерапія. Електролікувальні чинники в рефлексотерапії. Механізм знеболювальної дії ЧЕНС: схема ворітного контролю болю, класифікація нервових волокон. Методика проведення ЧЕНС. Електроміостимуляція, її лікувальні ефекти та способи застосування. Лазеротерапія і лазеропунктура: механізми лікувальної дії, методика проведення, показання до застосування.

Тема 9. Міофасціальний больовий синдром. Мануальні методики м'язової корекції. Мануальне дослідження стану м'язів. Міофасціальні тригерні пункти та способи їх інактивації. Постізометрична релаксація м'язів. Попередження біомеханічних порушень хребта та суглобів. Алгоритм застосування мануальної терапії. Структурно-функціональні особливості суглобів, хребетного стовпа та їх урахування в мануальній терапії. Рентгендіагностичні ознаки остеохондрозу хребетного стовпа.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н. К., Морозова О. Г., Чуприна Г.М. та ін.]; за ред.. Н. К. Свиридової, О. Г. Морозової.- К. : ТОВ СІКГРУП Україна, 2018. – Т. 1.- 427 с.
2. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н. К., Морозова О. Г., Чуприна Г.М. та ін.]; за ред.. Н. К. Свиридової, О. Г. Морозової.- К. : ТОВ СІКГРУП Україна, 2018. – Т. 2.- 205 с.
3. Рефлексотерапія: підручник / [Свиридова Н. К., Морозова О. Г., Чуприна Г.М. та ін.]; за ред.. Н. К. Свиридової, О. Г. Морозової.- К. : ТОВ СІКГРУП Україна, 2018. – Т. 3.- 476 с.
4. Андрійчук О.Я. Преформовані фізичні чинники у фізичній терапії та ерготерапії [текст] : навчально-методичний посібник. Луцьк, 2022. 160.
5. Григус І.М., Нагорна О.Б. Основи фізичної терапії: навчальний посібник. Херсон: Олді+, 2022. 150.
6. Григус І.М. Фізична реабілітація в пульмонології: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2018. 258.

Додаткова:

1. Морозова О. Г. Механізми дії та методика проведення гомеосиніатрії. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів / О. Г. Морозова, О. А. Ярошевський [та ін.]– Харків, 2018. – 53 с.
2. Нейрофізіологічне підґрунтя застосування методів рефлексотерапії у лікуванні розсіяного склерозу (Клінічна лекція) / Чуприна Г. М., Свиридова Н. К., Парнікоза Т. П. [та ін.].- Східно-Європейський неврологічний журнал.- 2018, №1(19).- С.4-8.
3. Морозова О. Г. Способи рефлексотерапії при лікуванні головного болю. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів / О. Г. Морозова, О. А. Ярошевський, Я. В. Липинська – Харків, 2018. – 95 с.
4. Acupuncture for spasticity after stroke: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials [Електронний ресурс] / S. M. Lim, J. Yoo, E. Lee [et al.] // Hindawi publish. corpor. evidence-based complement. and alternat. med. – Vo

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Електронні інформаційні ресурси:

1. www.medicalacupuncture.org <http://>
2. <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ11476>
3. https://www.researchgate.net/profile/Gennadii-Chupryna/publication/325390599_Materials_of_the_scientific-practical_conference_with_international_participation_Reflexotherapy_in_Ukraine_experience_and_perspectives/links/5b0a85194585157f871961de/Mat

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункові), невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.